

نقش صفات مرضی شخصیت، طرحواره‌های ناسازگار اولیه و طرحواره‌های هیجانی در پیش‌بینی اختلالات شخصیت خوشه B

The Role of Pathological Personality Traits, Early Maladaptive Schemas and Emotional Schemas in Predicting Personality Disorders of Cluster B

Mohammad Valipour MSc

Behnaz Shid Anbarani MSc

Fatemeh Davoodi MSc

Hamidreza Aghamohammadian-Sharbat PhD ✉

Alireza Gol MSc

محمد ولی‌پور^۱

بهناز شیدانبارانی^۱

فاطمه داودی^۲

حمیدرضا آقامحمدیان شرباف^۳

علیرضا گل^۱

Abstract

Due to the high prevalence of personality disorders and the change of personality disorder classification model in DSM-5, the purpose of this study was to investigate the role of pathological (morbid) personality traits, early maladaptive schemas and emotional schemas in predicting B-Cluster personality disorders. This is a descriptive correlational study. The sample is 359 (230 females and 129 males) who were selected in access from the age range of 18-50 years in Mashhad. The research instruments were Personality Disorder Questionnaire (PDQ-4), DSM-5 Personality Questionnaire (PID-5), Early Maladaptive Schemas Questionnaire (YSQ) and Lay Emotional Schema Scale (LESS). Descriptive statistics, Pearson correlation and stepwise multiple regression analysis were used for data analysis. The findings of this study showed that the variables of comprehensibility, disinhibition, consensus, antagonism, impaired limits and psychoticism are significantly capable of predicting antisocial personality disorder and the variables of comprehensibility, control, disinhibition, negative affectivity, rumination, numbness, simplistic view of emotion, blame and duration have significant predictive power of borderline personality disorder and variables of antagonism, guilt, blame, psychoticism, higher values and consensus significantly predict the narcissist personality disorder and variables of consensus, disinhibition, antagonism, negative affectivity, other-directedness, over-vigilance and detachment significantly predict the histrionic personality disorder. It can be concluded that morbid personality traits, early maladaptive schemas, and emotional schemas play a significant role in predicting personality disorders of cluster "B".

Keywords: Personality Disorders, Pathological Personality Traits, Early Maladaptive Schemas, Emotional Schemas.

چکیده

به دلیل شیوع بالای اختلالات شخصیت و تغییر مدل طبقه‌بندی اختلالات شخصیت در DSM-5 هدف مطالعه حاضر تعیین نقش صفات مرضی شخصیت، طرحواره‌های ناسازگار اولیه و طرحواره‌های هیجانی در پیش‌بینی اختلالات شخصیت خوشه B است. این پژوهش توصیفی و از نوع مطالعات همبستگی بود. نمونه آماری ۳۵۹ نفر (۲۳۰ نفر زن و ۱۲۹ نفر مرد) بود که به صورت در دسترس از بین افراد دامنه سنی ۱۸ تا ۵۰ سال شهرستان مشهد انتخاب گردید. ابزار پژوهش شامل پرسش‌نامه تشخیصی شخصیت (PDQ-4)، پرسشنامه شخصیت براساس DSM-5 (PID-5)، پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه (YSQ) (یانگ، ۱۹۹۸) و مقیاس طرحواره‌های هیجانی لیهی (LESS) بود. برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی، همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام استفاده شد. داده‌های به دست آمده به وسیله نرم‌افزار SPSS-25 تحلیل گردید. یافته‌های این پژوهش نشان داد که متغیرهای قابلیت درک، مهارگسیختگی، اتفاق نظر، روان‌پریشی و خصومت مرضی به شکل معناداری دارای توان پیش‌بینی اختلال شخصیت ضداجتماعی هستند و متغیرهای قابلیت درک، مهارگسیختگی، کنترل، عاطفه منفی، سرزنش، دوام، دیدگاه ساده‌انگارانه به هیجان، نشخوار فکری و کرختی به شکل معناداری دارای توان پیش‌بینی اختلال شخصیت مرزی هستند و متغیرهای خصومت مرضی، احساس گناه، محدودیت مختل، سرزنش، ارزش‌های برتر، روان‌پریشی و اتفاق نظر به شکل معناداری دارای توان پیش‌بینی اختلال شخصیت خودشیفته هستند و متغیرهای اتفاق نظر، مهارگسیختگی، خصومت مرضی، گسستگی، عاطفه منفی، گوش‌به‌زنگی و دیگرجهت‌مندی به شکل معناداری دارای توان پیش‌بینی اختلال شخصیت نمایشی هستند. از یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که صفات مرضی شخصیت، طرحواره‌های ناسازگار اولیه و طرحواره‌های هیجانی در پیش‌بینی اختلالات شخصیت خوشه B نقش معناداری را دارد.

واژه‌های کلیدی: اختلالات شخصیت، صفات مرضی شخصیت، طرحواره‌های ناسازگار اولیه، طرحواره‌های هیجانی.

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۵/۱۷ تصویب نهایی: ۱۴۰۰/۹/۲۱

۱. گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران.

۲. گروه روانشناسی، موسسه آموزش عالی حکمت رضوی، مشهد، ایران.

۳. گروه روانشناسی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران. (نویسنده مسئول)

● مقدمه

شخصیت مجموعه‌ای از الگوهای رفتاری ثابت است که به موجب آن فرد با جهان پیرامون خود ارتباط برقرار می‌کند. اختلال شخصیت یعنی الگویی انعطاف‌ناپذیر و سازش‌ناپذیر از تفکر و رفتار که به طور قابل توجهی عملکرد اجتماعی و شغلی و روابط بین‌فردی را مختل می‌کند و این الگوهای تفکر و رفتار از هنجارهای فرهنگی انحراف قابل توجهی دارند. دوری از هنجارهای فرهنگی به صورت آشفتگی در شناخت (درک خود، دیگران یا رویدادها به طور نامناسب)، کنترل تکانه یا عملکرد بین فردی آشکار می‌شود (جنیفر و سنگام، ۲۰۲۰). اختلال‌های شخصیت بر اساس شباهت‌های توصیفی به سه خوشه عمده طبقه‌بندی می‌شوند: A، B و C. خوشه A شامل اختلال‌های شخصیت پارانوئید، اسکیزوئید و اسکیزوتایپال می‌باشد که ویژگی اصلی این گروه تمایل زیاد به انزوا و انجام برخی از رفتارهای نامتعارف است. همچنین افراد دارای اختلال‌های شخصیت خوشه A افکار تحریف شده‌ای در مورد جهان پیرامون، دیگران و روابط مشخص دارند. به عنوان مثال فرد دارای اختلال شخصیت پارانوئید بدون هیچ مدرکی فکر می‌کند که افراد دیگر قصد آسیب رساندن به او را دارند. خوشه B شامل اختلال‌های شخصیت ضداجتماعی، مرزی، نمایشی و خودشیفته می‌شود که ویژگی اصلی این گروه از اختلالات وجود حالت هیجانی زیاد و انجام برخی از رفتارهای نمایشی مانند بروز احساسات شدید و رفتارهای جنسی و عشوه‌گری برای جلب توجه دیگران می‌باشد و اختلالات شخصیت خوشه C عبارتند از: اجتنابی، وابسته و وسواسی-اجباری که ویژگی اصلی این گروه، وجود حالت اضطراب و نگرانی زیاد است. به عنوان مثال نگران طرد شدن یا مورد انتقاد قرار گرفتن هستند (الدهم، ۲۰۱۵).

اختلالات شخصیت، نوع ناسازگار صفات شخصیت عمومی‌اند و برخی اختلالات شخصیتی می‌توانند نوع تازه شروع شده، مزمن یا فراگیر اختلالات روانی باشند. به بیان دیگر صفات مرضی شخصیت حالت نهایی سازه‌های بهنجار شخصیت هستند. صفات ناسازگار شخصیتی در DSM-IV-TR بخشی از تصویر بالینی فرد محسوب می‌شد اما اختلال به حساب نمی‌آمد و درمانگران تشویق به ثبت آن در محور دو می‌شدند (کروگر، درینگر، مارکون و همکاران، ۲۰۱۲)، اما در DSM-V مدلی پنج عاملی برای این صفات ارائه شده است که شامل عاطفه منفی، گسستگی عاطفی، خصومت، مهارگسیختگی و روان‌گسسته‌گرایی می‌شود و این صفات مرضی شخصیت می‌توانند منجر به نگرش‌ها و رفتارهای خاص در فرد شوند (موری، گود و هاپوود، ۲۰۲۲، بیچ و برنستین، ۲۰۱۹).

یکی از عواملی که در اختلالات شخصیت نقش دارد، طرحواره‌های ناسازگار اولیه می‌باشد. یانگ آن دسته از طرحواره‌ها را که منجر به شکل‌گیری مشکلات روان‌شناختی می‌شوند طرحواره‌های ناسازگار اولیه می‌نامد. طرحواره به عنوان اصل سازمان‌بخش کلی در نظر گرفته می‌شود که برای درک تجارب زندگی فرد ضروری است. بسیاری از طرحواره‌ها در اوایل زندگی شکل می‌گیرند و به حرکت خود ادامه می‌دهند و خودشان را به تجارب بعدی زندگی تحمیل می‌کنند، حتی اگر هیچ گونه کاربرد دیگری نداشته باشند. یانگ معتقد است برخی از این طرحواره‌ها به ویژه آنهایی که عمدتاً در نتیجه‌ی تجارب ناگوار دوره کودکی شکل می‌گیرند، ممکن است هسته اصلی اختلالات شخصیت، مشکلات منش‌شناختی خفیف‌تر و بسیاری از اختلالات مزمن را شکل دهد (یانگ، کلوسکو و ویشار، ۲۰۱۹). همچنین یانگ عدم ارضای نیازهای هیجانی (مثل کفایت و محبت) در دوران کودکی و تجارب غیرانطباقی اولیه را در تعامل با خلق و خوی کودک مهم‌ترین عوامل گسترش طرحواره تلقی می‌کند (بیچ، لاکوود و یانگ، ۲۰۱۸).

طرحواره‌های ناسازگار اولیه از طریق تحریف‌های شناختی، الگوهای زندگی بدبینانه و سبک‌های کنار آمدن ناکارآمد تداوم پیدا می‌کنند و منجر به پریشانی روان‌شناختی و اختلال شخصیت می‌شوند (یوسفی، چلبیانلو و باغبان، ۱۳۹۴؛ بیچ و برنستین، ۲۰۱۹). به عنوان مثال، به نظر می‌رسد که فرد مبتلا به اختلال شخصیت ضداجتماعی که رفتارهای پرخاشگرانه و ستیزه‌جویانه‌ای دارد، دارای این طرحواره است که می‌تواند دیگران را همیشه مورد بهره‌برداری و سوءاستفاده قرار دهد (دیویدسون و جانسون، ۲۰۰۷). طرحواره‌های ناسازگار اولیه خاصی با اختلال‌های شخصیت و مشکلات بین‌فردی ارتباط معنادار دارند (کار و فرانسیس، ۲۰۱۰؛ جانوسکی و همکاران، ۲۰۲۰).

اختلالات روانشناختی ممکن است به عنوان راهبردهای ناسازگارانه در تنظیم هیجان نیز در نظر گرفته شوند. بسیاری از نظریه پردازان در حوزه آسیب‌شناسی روانی در تبیین اختلالات روانی، نقش و جایگاه متفاوتی را برای هیجانات قائل شده‌اند. به عنوان مثال، توانایی اصلاح هیجان نقش میانجی بین اختلالات روانی و دیگر مهارت‌های تنظیم هیجان دارد (عزیزی، محمدخانی، پورشهباز و همکاران، ۲۰۱۸). یکی از حوزه‌های مورد تاکید در این پژوهش، طرحواره‌های هیجانی است. تاکید بر طرحواره‌های هیجانی توجه را از فرایندهای ارزیابی شناختی که عامل اولیه به وجود آمدن آسیب‌های هیجانی است به فرایندهای تداوم و تغییر آسیب‌های هیجانی معطوف می‌کند (بودن، وسترن، مکر و همکاران، ۲۰۱۳). طرحواره‌های هیجانی منعکس‌کننده شیوه‌هایی هستند که افراد هیجان‌ها را تجربه می‌کنند و باوری است که آنها به مجرد برانگیخته شدن تجارب هیجانی ناخوشایند در مورد طرح مناسب برای اقدام در ذهن دارند. به عقیده لیهی (۲۰۱۹)، وقتی افراد دچار یک هیجان می‌شوند، طرحواره‌های هیجانی زیربنایی در آنها فعال می‌شود.

طرحواره‌های هیجانی به دو دسته طرحواره‌های هیجانی انطباقی و غیرانطباقی تقسیم می‌گردند. طرحواره‌های انطباقی منجر به تعبیر و تفسیر مثبت تجارب هیجانی می‌گردد ولی طرحواره‌های هیجانی غیرانطباقی باعث تفسیر منفی از هیجانات و ارزیابی منفی از هیجان می‌گردد (فرخزادیان، رضایی و صادقی، ۱۳۹۷).

لیهی ۱۴ حیطه طرحواره‌های هیجانی را شناسایی کرده است: دوام، کنترل، قابلیت درک، اتفاق نظر، احساس گناه و شرم، منطقی بودن، دیدگاه ساده‌انگارانه به هیجان، ارزش‌های برتر، ابراز، اعتباریابی (تاییدطلبی)، پذیرش، سرزنش، کرختی و نشخوار فکری. بیمارانی که درگیری شدید با هیجانات خود دارند، باورهایی منفی در یک یا چند حوزه زیر دارند که عبارتند از: هیجانات منفی‌ای که به مدت طولانی ادامه می‌یابد (دوام)، هیجانات منفی‌ای که خارج از کنترل هستند (کنترل)، هیجانات منفی‌ای که توسط دیگران نمی‌توانند درک شود (قابلیت درک)، هیجانات منفی‌ای که منحصر به آنهاست (اتفاق نظر)، هیجانات منفی‌ای که بد یا شرم‌آور است (احساس گناه و شرم)، هیجانات منفی‌ای که غیرمنطقی است (منطقی بودن)، افراد در مورد همه چیز یک احساس دارند، هیجانات آنها ارزش‌های برترشان را منعکس نمی‌کند (ارزشهای برتر)، هیجانات آنها قابل پذیرش نیست، دیگران آنها را به خاطر هیجاناتشان سرزنش می‌کنند، هیجانات سرکوب می‌شوند یا فرد از آنها اجتناب می‌کند یا با نگرانی و نشخوار فکری به هیجانات منفی پاسخ داده می‌شود. لیهی در پژوهش‌های خود نشان داد که باورهای منفی خاصی در مورد هیجانات در این حوزه‌ها با افسردگی، اضطراب، اختلالات شخصیت، وابستگی به الکل و نارضایتی زناشویی همبستگی بالایی را داشتند (لیهی، ۲۰۱۹؛ ۲۰۱۸). همچنین نتایج پژوهش صبری، یعقوبی و قاسم‌خانلو (۲۰۲۱) نشان داد که طرحواره‌های هیجانی کنترل، سرزنش، قابلیت درک، اتفاق نظر، منطقی بودن، دوام، نشخوار فکری و تاییدطلبی تغییرات در اختلال شخصیت مرزی (از خوشه B) را پیش‌بینی می‌کند.

اختلال‌های شخصیت به طور متوسط بین ۱۳ تا ۱۷ درصد از جمعیت عمومی بزرگسال را در بر می‌گیرد. یک بررسی از ۶ تحقیق همه‌گیرشناختی تخمین زده است که تقریباً ۱۳ درصد جمعیت دارای ملاک‌های تشخیصی حداقل یکی از اختلالات شخصیت بوده‌اند (پندرز و همکاران، ۲۰۲۰). با توجه به شیوع بالای این اختلالات و در نظر گرفتن این موضوع که اختلالات شخصیت مقاوم‌ترین نوع اختلالات در برابر درمان هستند (کرامر، ۲۰۱۹)، لازم است در مورد متغیرهای پیش‌بینی‌کننده آن پژوهشی گسترده صورت گیرد. از آنجا که طرحواره‌های ناسازگار اولیه، صفات مرضی شخصیت و طرحواره‌های هیجانی با اختلالات شخصیت ارتباط تنگاتنگی دارند می‌توان گفت که این متغیرها می‌توانند پیش‌بینی‌کننده قوی برای اختلالات شخصیت باشند (گل، شیدعنبرانی، آقامحمدیان شهرباف و همکاران، ۱۳۹۹؛ بیلگ و بالابان، ۲۰۲۱)

با توجه به اهمیت شناسایی متغیرهای پیش‌بینی‌کننده اختلال‌های شخصیت و اهمیت پیشگیری و درمان زودهنگام این اختلالات انجام این پژوهش ضروری به نظر می‌رسد. بنابراین مطالعه حاضر با هدف تعیین نقش طرحواره‌های ناسازگار اولیه، صفات مرضی شخصیت و طرحواره‌های هیجانی در پیش‌بینی اختلالات خوشه B صورت می‌گیرد و درصدد پاسخگویی به این سوال است که صفات مرضی شخصیت، طرحواره‌های ناسازگار اولیه و طرحواره‌های هیجانی چه نقشی در پیش‌بینی اختلالات شخصیت خوشه B دارند.

• روش

این پژوهش، توصیفی و از نوع مطالعات همبستگی است. نمونه آماری ۳۵۹ نفر (۲۳۰ نفر زن و ۱۲۹ نفر مرد) بود که به صورت در دسترس از بین افراد دامنه سنی ۱۸ تا ۵۰ سال شهرستان مشهد انتخاب گردید. حجم نمونه براساس فرمول شارل کوکران در سطح ۵ درصد ۳۸۴ نفر انتخاب گردید. ملاک‌های ورود به این پژوهش عبارتند از: سن بین ۱۸ تا ۵۰ سال، داشتن حداقل مدرک دیپلم، داشتن رضایت آگاهانه. ملاک‌های خروج عبارتند از: پرسش‌های ناقص و عدم رضایت آگاهانه. بعد از کنار گذاشتن پرسشنامه‌های ناقص و افرادی که ملاک‌های ورود را نداشتند، داده‌های ۳۵۹ نفر (۲۳۰ نفر زن و ۱۲۹ نفر مرد) مورد تحلیل آماری قرار گرفت. حجم نمونه ۳۵۹ نفر در این پژوهش براساس مطالعات کلاین (۲۰۰۵) انتخاب شد. براساس دیدگاه کلاین حجم نمونه در پژوهش همبستگی براساس حاصلضرب هر ماده در ۲/۵ به دست می‌آید (به نقل از بشرپور و میری، ۱۳۹۷). برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی، همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه به روش گام‌به‌گام استفاده شد. داده‌های به‌دست آمده به وسیله نرم‌افزار آماری SPSS-25 تحلیل گردید. ابزارهای مورد استفاده عبارتند از:

الف. پرسشنامه تشخیصی شخصیت (PDQ-4) (Personality Diagnostic Questionnaire): این پرسشنامه اختلالات شخصیت را بر اساس آنچه که در راهنمای تشخیصی و آماری ویرایش چهارم عنوان شده و دو اختلال شخصیتی که در پیوست این نسخه آمده، مورد ارزیابی قرار می‌دهد. شامل ۱۰۰ ماده است و به صورت درست و غلط مطرح می‌شود. این پرسشنامه توسط بگی و فارولدن (۲۰۰۷) ساخته شد. همسانی درونی این پرسشنامه بین بازه ۰/۵۶ (اسکیزویید) تا ۰/۸۴ (وابسته) گزارش شده است (به نقل از ون و لیانگ، ۲۰۱۶). ویژگی‌های روانسنجی این پرسشنامه در ایران توسط صفری (۱۳۹۱) مطالعه شد. ضریب بازآزمایی پرسشنامه ۰/۸۹ بدست آمد که معنادار بود. همچنین روایی همگرایی آن با پرسشنامه میلون، ضریب تمیز و بار عاملی هر سؤالی در جمعیت دانشجویی مورد مطالعه قرار گرفت که مشخص گردید این پرسشنامه از روایی و اعتبار قابل قبولی برخوردار است (به نقل از ایمانی و پورشهبازی، ۱۳۹۵). دامنه‌ی آلفای کرونباخ این پرسشنامه در این پژوهش در خرده‌مقیاس‌ها بین ۰/۵۲ تا ۰/۸۵ به دست آمد.

ب. پرسشنامه شخصیت برای DSM-5 (PID-5) (Personality Inventory for DSM-5): یک فرم خود گزارشی است که ۵ بعد اصلی شخصیت مرضی از راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی ویرایش پنجم را مورد ارزیابی قرار می‌دهد، این پرسشنامه توسط کرونگر و همکاران در سال ۲۰۱۱ ساخته شد. ۵ بعد اصلی صفات شخصیت که در پرسشنامه مورد سنجش قرار می‌گیرد شامل عاطفه منفی، گسستگی، خصومت مرضی، مهارت‌گسیختگی و روان‌پریشی‌گرایی است. آلفای کرونباخ برای PID-5 در بازه ای بین ۰/۶۸ تا ۰/۹۵ با میانه ۰/۸۵ است (گریفین و ساموئل، ۲۰۱۴). در این پژوهش از فرم ۲۵ سؤالی این پرسشنامه استفاده شد. براساس پژوهش امینی، دباغی و لطفی (۱۳۹۷) نسخه فارسی پرسشنامه شخصیتی PID-5 از اعتبار و ثبات درونی قابل قبولی در ارزیابی نشانگان اختلالات شخصیت و ویژگی‌های شخصیت برخوردار است. دامنه آلفای کرونباخ در پژوهش حاضر در خرده مقیاس‌ها بین ۰/۷ تا ۰/۶۸ به دست آمد.

ج. پرسشنامه طرحواره‌های ناسازگار اولیه (YSQ) (Young Schema Questionnaire): توسط یانگ برای اندازه‌گیری طرحواره‌های ناسازگار اولیه ساخته شده است. شکل کوتاه پرسشنامه طرحواره‌ها (YSQ-SF) برای اندازه‌گیری ۱۸ طرحواره ناسازگار اولیه براساس فرم اصلی ساخته شد. این پرسشنامه دارای ۹۰ سوال است که ۱۸ حیطه از طرحواره‌های ناسازگار اولیه از قبیل محرومیت هیجانی، رهاشدگی / بی‌ثباتی، بی‌اعتمادی / بدرفتاری، انزوای اجتماعی / بیگانگی، نقص / شرم، شکست در پیشرفت، وابستگی / بی‌کفایتی عملی، آسیب پذیری نسبت به ضرر و بیماری، گرفتاری، اطاعت، ایثار (فداکاری)، یازداری هیجانی، معیارهای سختگیرانه، استحقاق بودن / برتری داشتن، خویشتن داری / خود انضباطی ناکافی، تحسین / جلب توجه، نگرانی / بدبینی، خود-تنبیهی را اندازه می‌گیرد (اسچیمیدت، جویز، یانگ و همکاران، ۱۹۹۵). فتی (۱۳۸۲) اعتبار ارزیاب‌ها در طی زمان را برای این پرسشنامه برابر ۰/۲۳ و روایی محتوایی آن را برابر با ۰/۴۲ گزارش کرده است (به نقل از صدوقی و همکاران، ۱۳۸۷). هنجاریابی این پرسش‌نامه در ایران توسط دیوانداری، قاسم‌آهی، حمزه اکبری و همکاران (۱۳۸۸) بر روی ۵۹۳ نفر از دانشجویان

دانشگاه آزاد اسلامی واحد کاشمر (۳۷/۴۴ درصد زن و ۶۲/۵۶ درصد مرد) انجام شده است که نشان از مورد تایید بودن این پرسشنامه در ایران دارد. در پژوهش حاضر، میزان آلفای کرونباخ (همسانی درونی) برای این پرسشنامه ۰/۹۶ به دست آمد.

د. مقیاس طرحواره‌های هیجانی لیهی (Leahy Emotional Schema Scale) (LESS): در سال ۲۰۰۲ توسط رابرت لیهی برای شناسایی طرحواره‌های هیجانی مختلف طراحی گردید که دربردارنده ۱۴ بعد و ۵۰ سوال است که درمقیاس ۶ درجه‌ای لیکرت محاسبه می‌شود. این پرسشنامه به طور کلی مشخص می‌کند که فرد در طی ماه گذشته با احساسات و هیجان‌های خود چگونه برخورد می‌کند. همسانی درونی آن (آلفای کرونباخ ۰/۸۶) به دست آمده و ضریب اعتبار دو نیمه مقیاس برابر ۰/۷۰ است (یاووز و همکاران، ۲۰۱۱). میزان آلفای کرونباخ (همسانی درونی) برای این مقیاس در این پژوهش ۰/۷۸ به دست آمد.

• یافته‌ها

تعداد اعضای شرکت کننده در این پژوهش ۳۵۹ نفر بودند. میانگین سنی شرکت کنندگان ۲۷/۱۵ و انحراف استاندارد آن ۸/۹۶ بود. از بین شرکت کنندگان ۱۲۹ نفر (معادل ۳۵/۳۰ درصد) مرد و ۲۳۰ نفر (معادل ۶۳/۰ درصد) زن بودند. ۱/۴ درصد شرکت کنندگان دارای مدرک سیکل (۵ نفر)، ۲۰/۰ درصد مدرک دیپلم (۷۳ نفر)، ۸/۵ درصد مدرک فوق دیپلم (۳۱ نفر)، ۵۶/۷ درصد مدرک لیسانس (۲۰۷ نفر)، ۱۱/۰ مدرک فوق لیسانس (۴۰ نفر) و ۰/۸ درصد (۳ نفر) دارای مدرک تحصیلی دکتری بودند. پس از جمع آوری داده‌ها، به منظور بررسی نقش صفات مرضی شخصیت، طرحواره‌های ناسازگار اولیه و طرحواره‌های هیجانی در پیش‌بینی اختلالات شخصیت خوشه C تحلیل آماری با استفاده از نرم افزار SPSS-25 انجام شد. سطح معناداری آماری ۹۵ درصد برای محاسبات در نظر گرفته شده است. در ابتدا یافته‌های توصیفی پژوهش ارائه می‌گردد.

جدول ۱. میانگین و انحراف معیار طرحواره‌های ناسازگار اولیه

انحراف استاندارد	میانگین	طرحواره
۵/۷۰	۱۲/۵۴	رهاشدگی/ بی ثباتی
۴/۹۸	۱۲/۴۶	انزوای اجتماعی/ بیگانگی
۵/۴۳	۱۵/۲۵	نگرانی/ بدبینی
۵/۴۱	۱۳/۴۴	بازداری هیجانی
۵/۱۹	۱۱/۵۲	وابستگی/ بی کفایتی عملی
۵/۵۶	۱۷/۸۳	تحسین/ جستجوی معروفیت
۵/۳۶	۱۲/۳۳	محرومیت های هیجانی
۵/۸۹	۱۱/۹۳	آسیب نسبت به ضرر و بیماری
۵/۳۰	۱۱/۵۲	گرفتاری
۵/۴۳	۱۲/۷۴	اطاعت
۵/۳۹	۱۷/۹۳	معیارهای سخت گیرانه
۴/۵۹	۱۵/۳۸	خود تنبیهی
۵/۹۱	۱۱/۲۵	نقص/ بی مهری
۵/۴۲	۱۲/۳۳	بی اعتمادی/ سوء رفتار
۵/۴۱	۱۲/۲۹	شکست در پیشرفت
۵/۲۵	۱۶/۴۵	ایثار/ فداکاری
۴/۶۵	۱۶/۹۶	برتری داشتن
۴/۹۰	۱۴/۸۳	خویشترن داری ناکافی

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار صفات مرضی شخصیت

انحراف استاندارد	میانگین	صفت مرضی شخصیت
۲/۸۸	۶/۴۶	عاطفه منفی
۲/۶۶	۵/۶۳	گسستگی
۲/۰۸	۶/۵۸	خصومت
۲/۷۲	۵/۲۱	مهارگسیختگی
۲/۸۳	۵/۰۲	روانپریشی

جدول ۳. میانگین و انحراف معیار طرحواره‌های هیجانی

انحراف استاندارد	میانگین	طرحواره
۲/۳۶	۱۰/۵۶	اعتباریابی
۳/۵۵	۸/۸۷	قابلیت درک
۴/۰۵	۱۱/۸۵	احساس گناه
۴/۱۰	۱۶/۳۷	دیدگاه ساده انگارانه
۲/۵۴	۱۱/۷۵	ارزش های برتر
۳/۵۴	۸/۵۲	کنترل
۲/۳۵	۵/۶۵	کرختی
۳/۱۸	۱۳/۰۸	نیاز به خردگرا بودن
۲/۴۴	۶/۹۳	دوام
۳/۷۵	۱۳/۱۵	اتفاق نظر
۶/۴۲	۲۵/۵۹	پذیرش احساسات
۵/۸۱	۱۹/۳۱	نشخوار فکری
۲/۴۸	۷/۴۴	ابراز
۲/۶۸	۷/۱۰	سرزنش

جدول ۴. میانگین و انحراف معیار اختلالات شخصیت خوشه B

انحراف استاندارد	میانگین	اختلال شخصیت
۱/۴۳	۱/۵۲	ضداجتماعی
۱/۸۵	۲/۷۸	مرزی
۱/۷۱	۳/۱۹	نمایشی
۱/۸۶	۴/۰۷	خودشیفته

در این بخش قصد داریم ارتباط هر کدام از حوزه اختلال های شخصیت خوشه B را با مجموعه صفات مرضی شخصیت و طرحواره های ناسازگار اولیه و طرحواره های هیجانی در کنار هم، بررسی کنیم تا میزان ارتباط و همبستگی این اختلالات با هر کدام از حوزه های طرحواره های ناسازگار اولیه و صفات مرضی و طرحواره های هیجانی مشخص شود. به این منظور از روش تحلیل رگرسیون گام به گام با روش بهینه (stepwise) استفاده می کنیم. در این روش هر کدام از حوزه های طرحواره های ناسازگار اولیه و صفات مرضی و طرحواره های هیجانی که اهمیت بیشتری در پیش بینی حوزه طرحواره داشته باشند وارد شده و هر کدام اهمیت کمی داشته باشند از محاسبات خارج می شوند. به عبارت دیگر متغیر مستقلی که تأثیری محسوس در ارتباط با متغیر وابسته نداشته باشد از تحلیل حذف می شود و وارد معادله نمی شود. نتایج تحلیل آماری به شرح زیر است: در زمینه اختلال شخصیت ضد اجتماعی تحلیل رگرسیون گام به گام در پنج گام صورت گرفته است که در جدول ۵ ارائه می گردد.

معادله رگرسیون، پنج متغیر قابلیت درک، مهارت گسیختگی، اتفاق نظر، روان گسستگی و خصومت مرضی (از مولفه های طرحواره هیجانی و صفات مرضی شخصیت) را بیرون کشید که ضریب تعیین آنها به ترتیب ۰/۲۷۲، ۰/۲۹۴، ۰/۳۰۷ و ۰/۳۱۷ است. همانطور که جدول ۵ نشان می دهد F به دست آمده معنادار است. بنابراین لازم است که سهم هر یک را در پیش بینی متغیر ملاک مشخص نمود (جدول ۶). با توجه به ضرایب بتا در جدول ۶ معلوم می شود که متغیرهای قابلیت درک، مهارت گسیختگی، اتفاق نظر، روان گسستگی و خصومت مرضی به شکل معناداری دارای توان پیش بینی اختلال شخصیت ضد اجتماعی هستند.

با توجه به نتایج می توان افزود که پنج متغیر ۳۲ درصد از تغییرات اختلال شخصیت ضد اجتماعی را پیش بینی می کنند. با توجه به ضرایب بتا می توان نتیجه گرفت که قابلیت درک و مهارت گسیختگی بیشترین تأثیر را در پیش بینی اختلال شخصیت ضد اجتماعی دارند.

در زمینه اختلال شخصیت مرزی تحلیل رگرسیون گام به گام در ۹ گام صورت گرفته است که در جدول ۷ ارائه می گردد.

جدول ۵. نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام رابطه اختلال شخصیت ضداجتماعی با متغیرهای پیش بین

گام	متغیر پیش بین	منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
۱	قابلیت درک	رگرسیون	۱۴۵/۵۷	۱	۱۴۵/۵۷	۸۶/۵۶	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۵۹۵/۲۹	۳۵۸	۱/۶۸		
۲	قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی	رگرسیون	۲۰۱/۴۴	۲	۱۰۰/۷۲	۶۵/۹۱	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۵۳۹/۴۱	۳۵۷	۱/۵۲		
۳	قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، اتفاق نظر	رگرسیون	۲۱۷/۶۵	۳	۷۲/۵۵	۴۸/۸۱	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۵۲۳/۲۰	۳۵۶	۱/۴۸		
۴	قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، اتفاق نظر، روان‌گسستگی	رگرسیون	۲۲۷/۴۳	۴	۵۶/۸۵	۳۸/۸۷	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۵۱۳/۴۳	۳۵۵	۱/۴۶		
۵	قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، اتفاق نظر، روان‌گسستگی، خصوصیت مرضی	رگرسیون	۲۳۴/۸۰	۵	۴۶/۹۶	۳۲/۴۸	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۵۰۶/۰۵	۳۵۴	۱/۴۴		

** سطح معناداری معادل $p < 0.05$ در نظر گرفته شده است

جدول ۶. پیش‌بینی متغیر اختلال شخصیت ضداجتماعی بر اساس متغیرهای پیش بین

گام	متغیر (عامل)	B	Beta	خطای معیار	t	سطح معناداری	R	R ²
۱	مقدار ثابت	-۰/۰۸		۰/۱۸	-۰/۴۳	۰/۶۶۴		
	قابلیت درک	۰/۱۸	۰/۴۴	۰/۰۱	۹/۳۰	۰/۰۰۰۱	۰/۴۴۳	۰/۱۹۶
۲	مقدار ثابت	-۰/۵۳		۰/۱۹	-۲/۷۹	۰/۰۰۵		
	قابلیت درک	۰/۱۴	۰/۳۴	۰/۰۲	۷/۲۱	۰/۰۰۰۱	۰/۵۲۱	۰/۲۷۲
۳	مقدار ثابت	۰/۰۶		۰/۲۶	۰/۲۶	۰/۷۹۳		
	قابلیت درک	۰/۱۵	۰/۳۹	۰/۰۲	۷/۹۴	۰/۰۰۰۱	۰/۵۴۲	۰/۲۹۴
۴	مقدار ثابت	-۰/۰۳		۰/۲۶	-۰/۱۲	۰/۹۰۴		
	قابلیت درک	۰/۱۴	۰/۳۴	۰/۰۲	۶/۶۹	۰/۰۰۰۱	۰/۵۵۴	۰/۳۰۷
۵	مقدار ثابت	-۰/۳۶		۰/۳۰	-۱/۲۱	۰/۲۲۴		
	قابلیت درک	۰/۱۴	۰/۳۴	۰/۰۲	۶/۷۵	۰/۰۰۰۱	۰/۵۶۳	۰/۳۱۷

** سطح معناداری معادل $P < 0.05$ در نظر گرفته شده است.

معادله رگرسیون، ۹ متغیر قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، کنترل، عاطفه منفی، سرزنش، دوام، دیدگاه ساده انگارانه، نشخوار فکری و کرختی را بیرون کشید که ضریب تعیین آنها به ترتیب ۰/۲۷۸، ۰/۳۷۲، ۰/۴۲۲، ۰/۴۴۱، ۰/۴۵۶، ۰/۴۶۸، ۰/۴۷۸، ۰/۴۸۸ و ۰/۴۹۵ است. همانطور که جدول ۷ نشان می‌دهد F به دست آمده معنادار است. بنابراین لازم است که سهم هر یک را در پیش‌بینی متغیر ملاک مشخص نمود (جدول ۸). با توجه به ضرایب بتا در جدول ۸ معلوم می‌شود که متغیرهای قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، کنترل، عاطفه منفی، سرزنش، دوام، دیدگاه ساده انگارانه، نشخوار فکری و کرختی به شکل معناداری دارای توان پیش‌بینی اختلال شخصیت مرضی هستند.

جدول ۷. نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام رابطه اختلال شخصیت مرزی با متغیرهای پیش بین

گام	متغیر پیش بین	منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
۱	قابلیت درک	رگرسیون	۳۴۱/۸۰	۱	۳۴۱/۸۰	۱۳۶/۲۲	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۸۸۸/۲۲	۳۵۸	۲/۵۰		
		مجموع	۱۲۳۰/۰۳	۳۵۹			
۲	قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی	رگرسیون	۴۵۷/۶۵	۲	۲۲۸/۸۲	۱۰۴/۵۸	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۷۷۲/۳۷	۳۵۷	۲/۱۸		
		مجموع	۱۲۳۰/۰۳	۳۵۹			
۳	قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، کنترل	رگرسیون	۵۱۹/۱۱	۳	۱۷۳/۰۳	۸۵/۶۷	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۷۱۰/۹۱	۳۵۶	۲/۰۲		
		مجموع	۱۲۳۰/۰۳	۳۵۹			
۴	قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، کنترل، عاطفه منفی	رگرسیون	۵۴۲/۰۴	۴	۱۳۵/۵۱	۶۹/۱۳	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۶۸۷/۹۸	۳۵۵	۱/۹۶		
		مجموع	۱۲۳۰/۰۳	۳۵۹			
۵	قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، کنترل، عاطفه منفی، سرزنش	رگرسیون	۵۶۰/۵۸	۵	۱۱۲/۱۱	۵۸/۶۱	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۶۶۹/۴۵	۳۵۴	۱/۹۱		
		مجموع	۱۲۳۰/۰۳	۳۵۹			
۶	قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، کنترل، عاطفه منفی، سرزنش، دوام	رگرسیون	۵۷۵/۲۶	۶	۹۵/۸۷	۵۱/۱۰	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۶۵۴/۷۶	۳۵۳	۱/۸۷		
		مجموع	۱۲۳۰/۰۳	۳۵۹			
۷	قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، کنترل، عاطفه منفی، سرزنش، دوام، دیدگاه ساده انگارانه	رگرسیون	۵۸۷/۴۵	۷	۸۳/۹۲	۴۵/۴۵	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۶۴۲/۵۷	۳۵۲	۱/۸۴		
		مجموع	۱۲۳۰/۰۳	۳۵۹			
۸	قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، کنترل، عاطفه منفی، سرزنش، دوام، دیدگاه ساده انگارانه، نشخوار فکری	رگرسیون	۵۹۹/۹۶	۸	۷۴/۹۹	۴۱/۳۰	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۶۳۰/۰۶	۳۵۱	۱/۸۱		
		مجموع	۱۲۳۰/۰۳	۳۵۹			
۹	قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، کنترل، عاطفه منفی، سرزنش، دوام، دیدگاه ساده انگارانه، نشخوار فکری، کرختی	رگرسیون	۶۰۸/۹۰	۹	۶۷/۶۵	۳۷/۶۸	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۶۲۱/۱۲	۳۵۰	۱/۷۹		
		مجموع	۱۲۳۰/۰۳	۳۵۹			

** سطح معناداری معادل $P < ۰/۰۵$ در نظر گرفته شده است

با توجه به نتایج می‌توان افزود که ۹ متغیر (قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، کنترل، عاطفه منفی، سرزنش، دوام، دیدگاه ساده انگارانه، نشخوار فکری و کرختی) ۴۹ درصد از تغییرات اختلال شخصیت مرزی را پیش‌بینی می‌کنند. با توجه به ضرایب بتا می‌توان نتیجه گرفت که قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی و کنترل بیشترین تأثیر را در پیش‌بینی اختلال شخصیت مرزی دارند.

در زمینه اختلال شخصیت خودشیفته تحلیل رگرسیون گام به گام در ۷ گام صورت گرفته است که در جدول ۹ ارائه می‌گردد.

معادله رگرسیون، ۷ متغیر خصومت مرضی، احساس گناه، محدودیت مختل، سرزنش، ارزش‌های برتر، روان‌گسستگی و اتفاق نظر را بیرون کشید که ضریب تعیین آنها به ترتیب ۰/۱۰۴، ۰/۱۶۲، ۰/۱۹۰، ۰/۲۰۶، ۰/۲۲۰، ۰/۲۳۱ و ۰/۲۴۱ است. همانطور که جدول ۹ نشان می‌دهد F به دست آمده معنادار است. بنابراین لازم است که سهم هر یک را در پیش‌بینی متغیر ملاک مشخص نمود (جدول ۱۰). با توجه به ضرایب بتا در جدول ۱۰ معلوم می‌شود که متغیرهای خصومت مرضی، احساس گناه، محدودیت مختل، سرزنش، ارزش‌های برتر، روان‌گسستگی و اتفاق نظر به شکل معناداری دارای توان پیش‌بینی اختلال شخصیت خودشیفته هستند.

جدول ۸. پیش‌بینی متغیر اختلال شخصیت مرزی بر اساس متغیرهای پیش‌بین

گام	متغیر (عامل)	B	Beta	خطای معیار	t	سطح معناداری	R	R ²
۱	مقدار ثابت	۰/۳۴		۰/۲۲	۱/۵۱	۰/۱۳۰	۰/۵۲۷	۰/۲۷۸
	قابلیت درک	۰/۲۷	۰/۵۲	۰/۰۲	۱۱/۶۷	۰/۰۰۰۱		
۲	مقدار ثابت	-۰/۳۱		۰/۲۳	-۱/۳۶	۰/۱۷۲	۰/۶۱۰	۰/۳۷۲
	قابلیت درک	۰/۲۲	۰/۴۲	۰/۰۲	۹/۳۹	۰/۰۰۰۱		
۳	مقدار ثابت	-۰/۷۹		۰/۲۳	-۳/۳۴	۰/۰۰۱	۰/۶۵۰	۰/۴۲۲
	قابلیت درک	۰/۱۷	۰/۳۲	۰/۰۲	۷/۰۲	۰/۰۰۰۱		
۴	مقدار ثابت	-۱/۰۵		۰/۲۴	-۴/۲۸	۰/۰۰۰۱	۰/۶۶۴	۰/۴۴۱
	قابلیت درک	۰/۱۶	۰/۳۰	۰/۰۳	۶/۴۹	۰/۰۰۰۱		
۵	مقدار ثابت	-۱/۴۶		۰/۲۷	-۵/۲۹	۰/۰۰۰۱	۰/۶۷۵	۰/۴۵۶
	قابلیت درک	۰/۱۷	۰/۲۵	۰/۰۳	۵/۶۹	۰/۰۰۰۱		
۶	مقدار ثابت	-۱/۱۱		۰/۳۰	-۳/۷۳	۰/۰۰۰۱	۰/۶۸۴	۰/۴۶۸
	قابلیت درک	۰/۱۶	۰/۲۴	۰/۰۳	۵/۶۸	۰/۰۰۰۱		
۷	مقدار ثابت	-۱/۶۳		۰/۳۵	-۴/۵۵	۰/۰۰۰۱	۰/۶۹۱	۰/۴۷۸
	قابلیت درک	۰/۱۸	۰/۲۷	۰/۰۳	۶/۱۲	۰/۰۰۰۱		
۸	مقدار ثابت	-۱/۳۴		۰/۳۷	-۳/۶۱	۰/۰۰۰۱	۰/۶۹۸	۰/۴۸۸
	قابلیت درک	۰/۱۸	۰/۲۷	۰/۰۳	۶/۲۴	۰/۰۰۰۱		
۹	مقدار ثابت	-۱/۶۰		۰/۳۸	-۴/۱۳	۰/۰۰۰۱	۰/۷۰۴	۰/۴۹۵
	قابلیت درک	۰/۱۷	۰/۲۶	۰/۰۳	۵/۴۱	۰/۰۰۰۱		

**سطح معناداری معادل $p < 0.05$ در نظر گرفته شده است

جدول ۹. نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام رابطه اختلال شخصیت خودشیفته با متغیرهای پیش بین

گام	متغیر پیش بین	منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
۱	خصوصیت مرضی	رگرسیون	۱۲۸/۵۲	۱	۱۲۸/۵۲	۴۱/۰۲	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۱۱۰۸/۹۹	۳۵۸	۳/۱۳		
		مجموع	۱۲۳۷/۵۱	۳۵۹			
۲	خصوصیت مرضی، احساس گناه	رگرسیون	۲۰۰/۹۶	۲	۱۰۰/۴۸	۳۴/۲۱	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۱۰۳۶/۵۵	۳۵۷	۲/۹۳		
		مجموع	۱۲۳۷/۵۱	۳۵۹			
۳	خصوصیت مرضی، احساس گناه، محدودیت مختل	رگرسیون	۲۳۵/۴۲	۳	۷۸/۴۷	۲۷/۵۶	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۱۰۰۲/۰۹	۳۵۶	۲/۸۴		
		مجموع	۱۲۳۷/۵۱	۳۵۹			
۴	خصوصیت مرضی، احساس گناه، محدودیت مختل، سرزنش	رگرسیون	۲۵۵/۴۷	۴	۶۳/۸۶	۲۲/۸۲	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۹۸۲/۰۴	۳۵۵	۲/۷۹		
		مجموع	۱۲۳۷/۵۱	۳۵۹			
۵	خصوصیت مرضی، احساس گناه، محدودیت مختل، سرزنش، ارزش های برتر	رگرسیون	۲۷۱/۷۰	۵	۵۴/۳۴	۱۹/۶۹	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۹۶۵/۸۱	۳۵۴	۲/۷۵		
		مجموع	۱۲۳۷/۵۱	۳۵۹			
۶	خصوصیت مرضی، احساس گناه، محدودیت مختل، سرزنش، ارزش های برتر، روان‌گسستگی	رگرسیون	۲۸۵/۶۷	۶	۴۷/۶۱	۱۷/۴۵	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۹۵۱/۸۳	۳۵۳	۲/۷۲		
		مجموع	۱۲۳۷/۵۱	۳۵۹			
۷	خصوصیت مرضی، احساس گناه، محدودیت مختل، سرزنش، ارزش های برتر، روان‌گسستگی، اتفاق نظر	رگرسیون	۲۹۸/۱۷	۷	۴۲/۵۹	۱۵/۷۸	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۹۳۹/۳۳	۳۵۲	۲/۶۹		
		مجموع	۱۲۳۷/۵۱	۳۵۹			

** سطح معناداری معادل $p < 0/05$ در نظر گرفته شده است.

هفت متغیر خصوصیت مرضی، احساس گناه، محدودیت مختل، سرزنش، ارزش های برتر، روان‌گسستگی و اتفاق نظر قادرند ۲۴ درصد از تغییرات اختلال شخصیت خودشیفته را پیش‌بینی کنند. با توجه به ضرایب بتا همانطور که مشاهده می‌گردد، خصوصیت مرضی، احساس گناه و محدودیت مختل بیشترین تأثیر را در پیش‌بینی اختلال شخصیت خودشیفته دارند.

در زمینه اختلال شخصیت نمایشی تحلیل رگرسیون گام به گام در ۷ گام صورت گرفته است که در جدول ۱۱ ارائه می‌گردد. معادله رگرسیون، ۷ متغیر اتفاق نظر، مهارگسیختگی، خصوصیت مرضی، گسستگی، عاطفه منفی، گوش به زنگی و دیگرجهت مندی را بیرون کشید که ضریب تعیین آنها به ترتیب ۰/۰۷۹، ۰/۱۲۱، ۰/۱۴۲، ۰/۱۶۲، ۰/۱۸۱، ۰/۱۹۱ و ۰/۲۰۷ است. همانطور که جدول ۱۱ نشان می‌دهد F به دست آمده معنادار است. بنابراین لازم است که سهم هر یک را در پیش‌بینی متغیر ملاک مشخص نمود (جدول ۱۲). با توجه به ضرایب بتا در جدول ۱۲ معلوم می‌شود که متغیرهای اتفاق نظر، مهارگسیختگی، خصوصیت مرضی، گسستگی، عاطفه منفی، گوش به زنگی و دیگرجهت مندی به شکل معناداری دارای توان پیش‌بینی اختلال شخصیت نمایشی هستند.

متغیرهای اتفاق نظر، مهارگسیختگی، خصوصیت مرضی، گسستگی، عاطفه منفی، گوش به زنگی و دیگرجهت مندی قادرند ۲۱ درصد از تغییرات اختلال شخصیت نمایشی را به شکل معناداری پیش‌بینی کنند. همچنین با توجه به ضرایب بتا مشاهده می‌گردد که گوش به زنگی به صورت منفی و اتفاق نظر، مهارگسیختگی و دیگر جهت مندی نیز بیشترین تأثیر را در پیش‌بینی اختلال شخصیت نمایشی دارند.

جدول ۱۰. پیش‌بینی متغیر اختلال شخصیت خودشیفته بر اساس متغیرهای پیش‌بین

گام	متغیر (عامل)	B	Beta	خطای معیار	t	سطح معناداری	R	R ²
۱	مقدار ثابت	۲/۱۷		۰/۳۱	۷/۰۱	۰/۰۰۰۱		
	خصوصیت مرضی	۰/۲۸	۰/۳۲	۰/۰۴	۶/۴۰	۰/۰۰۰۱	۰/۳۲۲	۰/۱۰۴
۲	مقدار ثابت	۱/۰۶		۰/۳۷	۲/۸۵	۰/۰۰۰۵		
	خصوصیت مرضی	۰/۲۵	۰/۲۸	۰/۰۴	۵/۷۴	۰/۰۰۰۱		
	احساس گناه	۰/۱۱	۰/۲۴	۰/۰۲	۴/۹۶	۰/۰۰۰۱	۰/۴۰۳	۰/۱۶۲
۳	مقدار ثابت	۰/۲۲		۰/۴۴	۰/۵۱	۰/۰۶۰۶		
	خصوصیت مرضی	۰/۲۲	۰/۲۴	۰/۰۴	۴/۹۴	۰/۰۰۰۱	۰/۴۳۶	۰/۱۹۰
	احساس گناه	۰/۰۸	۰/۱۹	۰/۰۲	۳/۷۷	۰/۰۰۰۱		
	محدودیت مختل	۰/۰۴	۰/۱۸	۰/۰۱	۳/۴۷	۰/۰۰۱		
۴	مقدار ثابت	-۰/۰۹		۰/۴۵	-۰/۲۰	۰/۸۴۱		
	خصوصیت مرضی	۰/۲۰	۰/۲۳	۰/۰۴	۴/۶۷	۰/۰۰۰	۰/۴۵۴	۰/۲۰۶
	احساس گناه	۰/۰۷	۰/۱۶	۰/۰۲	۳/۲۳	۰/۰۰۱		
	محدودیت مختل	۰/۰۳	۰/۱۶	۰/۰۱	۳/۱۷	۰/۰۰۲		
	سرزنش	۰/۰۹	۰/۱۳	۰/۰۳	۲/۶۷	۰/۰۰۸		
۵	مقدار ثابت	۰/۷۶		۰/۵۷	۱/۳۴	۰/۱۸۰		
	خصوصیت مرضی	۰/۱۹	۰/۲۱	۰/۰۴	۴/۲۹	۰/۰۰۰۱	۰/۴۶۹	۰/۲۲۰
	احساس گناه	۰/۰۸	۰/۱۹	۰/۰۲	۳/۶۹	۰/۰۰۰۱		
	محدودیت مختل	۰/۰۴	۰/۱۷	۰/۰۱	۳/۳۷	۰/۰۰۱		
	سرزنش	۰/۱۰	۰/۱۴	۰/۰۳	۲/۹۴	۰/۰۰۳		
	ارزش‌های برتر	-۰/۰۸	-۰/۱۲	۰/۰۳	-۲/۴۲	۰/۰۱۶		
۶	مقدار ثابت	۰/۸۰		۰/۵۶	۱/۴۰	۰/۱۶۰		
	خصوصیت مرضی	۰/۱۷	۰/۱۹	۰/۰۴	۳/۹۳	۰/۰۰۰۱	۰/۴۸۰	۰/۲۳۱
	احساس گناه	۰/۰۷	۰/۱۶	۰/۰۲	۳/۱۰	۰/۰۰۲		
	محدودیت مختل	۰/۰۳	۰/۱۵	۰/۰۱	۲/۹۵	۰/۰۰۳		
	سرزنش	۰/۱۰	۰/۱۵	۰/۰۳	۳/۱۲	۰/۰۰۲		
	ارزش‌های برتر	-۰/۰۹	-۰/۱۲	۰/۰۳	-۲/۵۷	۰/۰۱۰		
	روان‌گسستگی	۰/۰۷	۰/۱۱	۰/۰۳	۲/۲۶	۰/۰۲۴		
۷	مقدار ثابت	۰/۴۲		۰/۵۹	۰/۷۱	۰/۴۷۴		
	خصوصیت مرضی	۰/۱۶	۰/۱۸	۰/۰۴	۳/۷۳	۰/۰۰۰	۰/۴۹۱	۰/۲۴۱
	احساس گناه	۰/۰۷	۰/۱۵	۰/۰۲	۲/۹۸	۰/۰۰۳		
	محدودیت مختل	۰/۰۳	۰/۱۵	۰/۰۱	۲/۹۴	۰/۰۰۳		
	سرزنش	۰/۰۹	۰/۱۳	۰/۰۳	۲/۶۶	۰/۰۰۸		
	ارزش‌های برتر	-۰/۱۰	-۰/۱۳	۰/۰۳	-۲/۸۰	۰/۰۰۵		
	روان‌گسستگی	۰/۰۷	۰/۱۱	۰/۰۳	۲/۲۵	۰/۰۲۵		
اتفاق نظر	۰/۰۵	۰/۱۰	۰/۰۲	۲/۱۵	۰/۰۳۲			

جدول ۱۱. نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام رابطه اختلال شخصیت نمایشی با متغیرهای پیش‌بین

گام	متغیر پیش‌بین	منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
۱	اتفاق نظر	رگرسیون	۸۳/۰۴	۱	۸۳/۰۴	۳۰/۳۷	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۹۶۲/۵۰	۳۵۸	۲/۷۳		
		مجموع	۱۰۴۵/۵۵	۳۵۹			
۲	اتفاق نظر، مهار گسیختگی	رگرسیون	۱۲۶/۴۱	۲	۶۳/۲۰	۲۴/۱۳	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۹۱۹/۱۳	۳۵۷	۲/۶۱		
		مجموع	۱۰۴۵/۵۵	۳۵۹			
۳	اتفاق نظر، مهار گسیختگی، خصوصیت مرضی	رگرسیون	۱۴۸/۱۴	۳	۴۹/۳۸	۱۹/۲۵	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۸۹۷/۴۰	۳۵۶	۲/۵۶		
		مجموع	۱۰۴۵/۵۵	۳۵۹			

گام	متغیر پیش بین	منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
۴	اتفاق نظر، مهار گسیختگی، خصوصیت مرضی، گسستگی	رگرسیون	۱۶۹/۴۰	۴	۴۲/۳۵	۱۶/۸۷	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۸۷۶/۱۴	۳۵۵	۲/۵۱		
		مجموع	۱۰۴۵/۵۵	۳۵۹			
۵	اتفاق نظر، مهار گسیختگی، خصوصیت مرضی، گسستگی، عاطفه منفی	رگرسیون	۱۸۸/۸۵	۵	۳۷/۷۷	۱۵/۳۴	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۸۵۶/۶۹	۳۵۴	۲/۴۶		
		مجموع	۱۰۴۵/۵۵	۳۵۹			
۶	اتفاق نظر، مهار گسیختگی، خصوصیت مرضی، گسستگی، عاطفه منفی، گوش به زنگی	رگرسیون	۱۹۹/۳۲	۶	۳۳/۲۲	۱۳/۶۲	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۸۴۶/۲۲	۳۵۳	۲/۴۳		
		مجموع	۱۰۴۵/۵۵	۳۵۹			
۷	اتفاق نظر، مهار گسیختگی، خصوصیت مرضی، گسستگی، عاطفه منفی، گوش به زنگی	رگرسیون	۲۱۶/۱۹	۷	۳۰/۸۸	۱۲/۸۸	۰/۰۰۰۱
		باقیمانده	۸۲۹/۳۵	۳۵۲	۲/۳۹		
		مجموع	۱۰۴۵/۵۵	۳۵۹			

دیگر جهت مندی

*** سطح معناداری معادل $p < 0.05$ در نظر گرفته شده است

جدول ۱۲. پیش‌بینی متغیر اختلال شخصیت نمایشی بر اساس متغیرهای پیش بین

گام	متغیر (عامل)	B	Beta	خطای معیار	t	سطح معناداری	R	R ²
۱	مقدار ثابت	۱/۴۹		۰/۳۲	۴/۶۷	۰/۰۰۰۱		
	اتفاق نظر	۰/۱۲	۰/۲۸	۰/۰۲	۵/۵۱	۰/۰۰۰۱	۰/۲۸۲	۰/۰۷۹
۲	مقدار ثابت	۰/۹۸		۰/۳۳	۲/۹۳	۰/۰۰۴		
	اتفاق نظر	۰/۱۱	۰/۲۵	۰/۰۲	۵/۰۳	۰/۰۰۰۱	۰/۳۴۸	۰/۱۲۱
۳	مقدار ثابت	۰/۳۹		۰/۳۹	۱/۰۰	۰/۳۱۶		
	اتفاق نظر	۰/۱۰	۰/۲۳	۰/۰۲	۴/۷۱	۰/۰۰۰۱	۰/۳۷۶	۰/۱۴۲
۴	مقدار ثابت	۰/۷۴		۰/۴۰	۱/۸۴	۰/۰۶۶		
	اتفاق نظر	۰/۱۱	۰/۲۴	۰/۰۲	۴/۸۳	۰/۰۰۰۱	۰/۴۰۳	۰/۱۶۲
۵	مقدار ثابت	۰/۶۲		۰/۴۰	۱/۵۳	۰/۱۲۵		
	اتفاق نظر	۰/۱۰	۰/۲۱	۰/۰۲	۴/۳۹	۰/۰۰۰۱	۰/۴۲۵	۰/۱۸۱
۶	مقدار ثابت	۱/۱۰		۰/۴۶	۲/۳۷	۰/۰۱۸		
	اتفاق نظر	۰/۱۰	۰/۲۲	۰/۰۲	۴/۵۴	۰/۰۰۰۱	۰/۴۳۷	۰/۱۹۱
۷	مقدار ثابت	۰/۸۵		۰/۴۷	۱/۸۲	۰/۰۶۸		
	اتفاق نظر	۰/۰۹	۰/۲۰	۰/۰۲	۴/۱۸	۰/۰۰۰۱	۰/۴۵۵	۰/۲۰۷

• بحث

این پژوهش با هدف پیش‌بینی اختلالات شخصیت (خوشه B) براساس طرحواره‌های ناسازگار اولیه، طرحواره‌های هیجانی و صفات مرضی شخصیت انجام شد. در زمینه پیش‌بینی اختلال شخصیت ضد اجتماعی، نتایج پژوهش نشان داد که متغیرهای قابلیت درک (هیجانان منفی‌ای که توسط دیگران نمی‌توانند درک شود)، مهارت‌گسیختگی، اتفاق نظر، روان‌پریشی و خصومت مرضی قادرند تا ۳۲ درصد از تغییرات آن را به طور معناداری پیش‌بینی کنند. همچنین با توجه به ضرایب بتا می‌توان نتیجه گرفت که قابلیت درک و مهارت‌گسیختگی بیشترین قدرت را در پیش‌بینی اختلال شخصیت ضد اجتماعی دارند. نتایج پژوهش با یافته‌های مک‌هاق و بالاراتسنینگام (۲۰۱۸)، گاروفالو و همکاران (۲۰۱۸) و مک دونالد، برلو و توماس (۲۰۱۳) همخوانی دارد. در این پژوهش‌ها به ارتباط بین اختلالات شخصیت خوشه B، صفات تکانشی، ناتوانی در تنظیم هیجان و سرشت‌های عاطفی اشاره شده است. در تبیین این یافته می‌توان افزود که اختلال شخصیت ضد اجتماعی الگوی متناوب و تکرارشونده رفتارهای مجرمانه است که بروز آن از کودکی آغاز می‌گردد و تمام جنبه‌های زندگی فرد را در برمی‌گیرد (هادجینز و همکاران، ۲۰۱۸). با توجه به نتایج پژوهش می‌توان گفت که ناتوانی برای سازگار شدن با هنجارهای اجتماعی، بی‌اعتنایی به حقوق دیگران، پرخاشگر بودن نسبت به دیگران نشان‌دهنده صفات منفی شخصیت شامل مهارت‌گسیختگی، خصومت مرضی و روان‌پریشی می‌باشد. صفات منفی شخصیت و طرحواره‌های هیجانی شامل قابلیت درک (هیجانان منفی‌ای که توسط دیگران نمی‌توانند درک شود) و اتفاق نظر (هیجانان منفی‌ای که منحصر به آنهاست) نیز می‌توانند با شخصیت ضد اجتماعی مرتبط باشند. می‌توان نتیجه گرفت که صفات منفی شخصیت و طرحواره‌های هیجانی برای اختلال شخصیت ضد اجتماعی محوری و قابل توجه است. همچنین نتایج نشان داد که متغیرهای قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی، فقدان کنترل، عاطفه‌ی منفی، سرزنش، دوام، دیدگاه ساده‌انگارانه، نشخوار فکری و کرختی (بی‌حسی) می‌توانند ۴۹ درصد از تغییرات اختلال شخصیت مرضی را پیش‌بینی کنند. با توجه به ضرایب بتا قابلیت درک، مهارت‌گسیختگی و فقدان کنترل بیشترین نقش را در پیش‌بینی اختلال شخصیت مرضی دارند. این نتایج همسو است با پژوهش فرایس و همکاران (۲۰۱۸). در تبیین این یافته نکته مهم این است که بیماران مبتلا به اختلال شخصیت مرضی از لحاظ هیجانی دچار بی‌ثباتی هستند و خلق و خوی بی‌ثبات دارند. این افراد تغییرات زیادی در خلقشان تجربه می‌کنند که ممکن است مدتها طول بکشد. همچنین این افراد برای برخورد با احساس پوچی، ملال و گم‌گشتگی هویتشان دست به اعمال خودتخریبانه می‌زنند (پروتا، ۲۰۲۰) که این اعمال خودتخریبانه می‌تواند با عاطفه‌ی منفی از صفات منفی شخصیت و سرزنش از طرحواره‌های هیجانی مرتبط باشد. مبتلایان به اختلالات شخصیت مرضی محیطی بی‌اعتبارساز را تجربه می‌کنند، باورهایی در خود به وجود می‌آورند مبنی بر اینکه افکار آنها خطرناک و زیان‌آورند. علت به وجود آمدن چنین باورهایی، سرکوب و اجتناب هیجانی است که از فرایندهای رایج تنظیم هیجانی آنان می‌باشد. دشواری‌هایی که بیماران مرضی تجربه می‌کنند باعث می‌شود تا مرزهای بین فکر و متفکر و احساس و احساس‌کننده در آنها محو شوند. آسیب‌پذیری هیجانی در اختلالات مرضی منجر به فشار بر سیستم تنظیم‌کننده هیجانان شخص می‌شود. در نتیجه این رویداد نیاز به تنظیم هیجان و دشواری این فرایند افزایش می‌یابد (ایمانی و پورشهبازی، ۱۳۹۵). بنابراین با در نظر گرفتن آنچه گفته شد، قابلیت درک (هیجانان منفی‌ای که توسط دیگران نمی‌توانند درک شود)، مهارت‌گسیختگی و فقدان کنترل هیجانان منفی در بیماران مبتلا به اختلال شخصیت مرضی بالا بوده و عامل پیش‌بینی‌کننده اختلال مرضی محسوب می‌شود.

در ادامه نتایج حاصل از پیش‌بینی اختلال شخصیت خودشیفته نشان داد، متغیرهای خصومت مرضی، احساس گناه، محدودیت مختل، سرزنش، ارزش‌های برتر، روان‌پریشی و اتفاق نظر قادرند ۲۴ درصد از تغییرات اختلال شخصیت خودشیفته را پیش‌بینی کنند. همچنین با توجه به ضرایب بتا خصومت مرضی، احساس گناه و محدودیت مختل بیشترین قدرت را در پیش‌بینی اختلال شخصیت خودشیفته دارند. اختلال شخصیت خودشیفته بیش از حد به خود ارزش می‌دهند و از خود راضی و مغرورند. همچنین فقدان نسبی ابراز هیجانان مثبت و آسیب‌پذیری نسبت به انتقاد یا شکست از دیگر ویژگی‌های افراد خودشیفته است نظریه‌پردازان شناختی معتقدند که افراد مبتلا به اختلال شخصیت خودشیفته در مورد خودشان عقاید ناسازگارانه‌ای دارند از جمله اینکه معتقدند آدم‌های استثنایی هستند که باید متفاوت از آدم‌های معمولی با آنها برخورد شود (بیکلی، ۲۰۱۸). طرحواره ارزش‌های بالاتر و

سرزنش با توجه به این ویژگی قابل تبیین است. از طرفی باور به بی نقص بودن از ویژگی خصومت مرضی و روان‌پریشی است. عزت نفس آسیب‌پذیر افراد مبتلا به اختلال شخصیت خودشیفته موجب می‌شود که آنان از طرحواره هیجانی احساس گناه نیز بهره‌مند باشند.

در پیش‌بینی اختلال شخصیت نمایشی، نتایج نشان داد که متغیرهای اتفاق نظر، مهارت‌گسیختگی، خصومت مرضی، گسستگی، عاطفه منفی، گوش به زنگی و دیگرجهت‌مندی قادرند ۲۱ درصد از تغییرات اختلال شخصیت نمایشی را به شکل معناداری پیش‌بینی کنند و گوش به زنگی به صورت منفی و اتفاق نظر، مهارت‌گسیختگی و دیگرجهت‌مندی نیز بیشترین تأثیر را در پیش‌بینی اختلال شخصیت نمایشی دارند. در تبیین این یافته می‌توان به این نکته اشاره کرد که افراد نمایشی هنگامی که کانون توجه نباشند، تندخو می‌شوند دیگران را ملامت می‌کنند و به آنها افتراهای ناروا می‌زنند. در مورد رابطه منفی گوش به زنگی با اختلال شخصیت نمایشی می‌توان گفت که افراد نمایشی اظهارنظرهای عاطفی و هیجانی زیادی دارند به گونه‌ای که تظاهرات چهره‌ای سرزنده در آنها پیداست. با این حال دور از انتظار نیست که این افراد نمره کمی در گوش به زنگی به دست آورند. طرحواره‌های هیجانی اتفاق نظر و دیگرجهت‌مندی بیشترین سهم را در پیش‌بینی این اختلال داشت که در تبیین این یافته می‌توان ذکر کرد که جامعه‌گرایی، ترجیح دادن گروه‌های بزرگ، گرم، صمیمی و معاشرتی بودن از ویژگی‌های شخصیت نمایشی است که این بخش از یافته‌ها را تبیین می‌کند (لنجل، ۲۰۲۰).

• نتیجه‌گیری

از یافته‌های این پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که صفات مرضی شخصیت، طرحواره‌های ناسازگار اولیه و طرحواره‌های هیجانی در پیش‌بینی اختلالات شخصیت خوشه B نقش معناداری را دارد. این پژوهش مثل سایر پژوهش‌ها دارای محدودیت‌هایی بود از جمله مقطعی بودن نتایج این مطالعه و محدودیت‌های ارزیابی از طریق پرسش‌نامه‌های کاغذ و قلمی و دردسترس بودن نمونه‌گیری که قابلیت تعمیم نتایج را کاهش می‌دهد. با توجه به نتایج این پژوهش و اهمیت صفات منفی شخصیت و طرحواره‌های هیجانی به عنوان یک عامل مهم پیشنهاد می‌شود که در آینده نقش این متغیرها در سایر اختلالات شخصیت نیز بررسی گردد.

• منابع

- امینی، مهدی؛ دباغی، پرویز و لطفی، مژگان. (۱۳۹۷). بررسی ویژگی‌های روانسنجی نسخه فارسی پرسشنامه شخصیت بر اساس ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری اختلالات روانی (PID-5) در پرسنل وظیفه. *مجله طب نظامی*، ۲۰(۲)، ۱۵۳-۱۴۵.
- ایمانی، مهدی و پورشهبازی، مهرداد. (۱۳۹۵). پیش‌بینی اختلال شخصیت مرضی بر اساس مولفه‌های انعطاف‌پذیری روانشناختی: پذیرش و عمل، ارزشها و گسلش شناختی. *فصلنامه پژوهش در سلامت روانشناختی*. ۱۰(۴)، ۹-۱.
- بشرپور، سجاد و میری، میرنادر. (۱۳۹۷). نقش واسطه‌ای بی‌اشتیاقی اخلاقی در رابطه بین صفات تاریک شخصیت و استعداد خیانت زناشویی. *مجله روانشناسی*، ۳(۸۷)، ۲۸۶-۲۷۱.
- فرخزادیان، علی اصغر؛ رضایی، فاطمه؛ صادقی، مسعود. (۱۳۹۷). نقش میانجی طرحواره‌های هیجانی در رابطه بین آسیب‌های دوران کودکی با اختلال اضطراب فراگیر. *نشریه علمی روانشناسی بالینی و شخصیت*، ۱۷(۲)، ۸۹-۱۰۱.
- گل، علیرضا؛ شیدعنبرانی، بهناز؛ آقامحمدیان شهرباف، حمیدرضا و نامور طباطبایی، سجاد. (۱۳۹۹). نقش صفات مرضی، روان‌بنه‌های ناسازگار اولیه و طرحواره‌های هیجانی در پیش‌بینی اختلالات شخصیت خوشه C. *مجله روانشناسی*. ۲۴(۳)، ۲۸۲-۲۶۵.
- صدوقی، زهره؛ آگیلار-وفایی، مریم؛ رسول‌زاده طباطبایی، کاظم و اصفهانیان، نامیه (۱۳۸۷). تحلیل عاملی نسخه کوتاه پرسش‌نامه طرحواره یانگ در نمونه غیربالینی ایرانی. *مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران*. ۱۴(۲)، ۲۱۹-۲۱۴.
- یوسفی، رحیم؛ چلبیانلو، غلامرضا و باغبان‌نوین، رقیه. (۱۳۹۴). پیش‌بینی علائم اختلال‌های شخصیت بر پایه طرحواره‌های ناسازگار اولیه و صفات شخصیت. *مجله علوم رفتاری*، ۹(۱)، ۵۰-۴۱.

- Azizi, A., Mohammadkhani, P., Pourshahbaz, A., Doulatshahi, B., & Moghaddam, S. (2018). Role of Emotion Regulation in Psychopathology. *Iranian Rehabilitation Journal*, 16(2), 113-120.
- Bach, B., & Bernstein, D. P. (2019). Schema therapy conceptualization of personality functioning and traits in ICD-11 and DSM-5. *Current Opinion in Psychiatry*, 32(1), 38-49.
- Bach, B., Lockwood, G., & Young, J. E. (2018). A new look at the schema therapy model: organization and role of early maladaptive schemas. *Cognitive behavior therapy*, 47(4), 328-349.

- Bilge, Y., & Balaban, G. (2021). The Relationships between Personality Disorders and Early Maladaptive Schemas and the Moderating Role of Gender. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 22(1).
- Boden, M. T., Westermann, S., McRae, K., Kuo, J., Alvarez, J., Kulkarni, M. R., & Bonn-Miller, M. O. (2013). Emotion regulation and posttraumatic stress disorder: a prospective investigation. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 32(3), 296-314.
- Carr, S. N., & Francis, A. J. (2010). Early maladaptive schemas and personality disorder symptoms: An examination in a non-clinical sample. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 83(4), 333-349. (1)
- Davidson C., Johnson N. *Abnormal psychology*. 10th Ed. New York: John Wiley; 2007.
- Divandari, H., Ahi, G., Akbari, H., & Mahdian, H. (2010). The young schema questionnaire - short form (SQ-SF): investigation psychometric properties and factor structure between students in Islamic Azad university, Kashmar Branch, *Journal of Educational Research*, 4(20), 103.
- Frías, Á., Navarro, S., Palma, C., Farriols, N., Aliaga, F., Salvador, A., Aluco, E., Martínez, B., & Solves, L. (2018). Early maladaptive schemas associated with dimensional and categorical psychopathology in patients with borderline personality disorder. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 25(1), e30-e41.
- Garofalo, C., Velotti, P., Callea, A., Popolo, R., Salvatore, G., Cavallo, F., & Dimaggio, G. (2018). Emotion dysregulation, impulsivity and personality disorder traits: A community sample study. *Psychiatry Research*, 266, 186-192.
- Griffin, S. A., & Samuel, D. B. (2014). A closer look at the lower-order structure of the Personality Inventory for DSM-5: Comparison with the Five-Factor Model. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 5(4), 406.
- Guenole, N. (2014). Maladaptive personality at work: Exploring the darkness. *Ind Organ Psychol*, 7(1), 85-97.
- Hodgins, S., Checknita, D., Lindner, P., Schiffer, B., & A. De Brito, S. (2018). Antisocial personality disorder. *The Wiley Blackwell handbook of forensic neuroscience*, 1, 229-271.
- Janovsky, T., Rock, A. J., Thorsteinsson, E. B., Clark, G. I., & Murray, C. V. (2020). The relationship between early maladaptive schemas and interpersonal problems: A meta-analytic review. *Clinical Psychology & Psychotherapy*, 27(3), 408-447.
- Jennifer, H., Sangam S., (2020). Histrionic Personality Disorder. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK542325/>
- Kramer, U. (2019, 2019/05/04). Personality, personality disorders, and the process of change. *Psychotherapy Research*, 29(3), 324-336.
- Krueger, R. F., Derringer, J., Markon, K. E., Watson, D., & Skodol, A. E. (2012). Initial construction of a maladaptive personality trait model and inventory for DSM-5. *Psychological Medicine*, 42(9), 18-79.
- Leahy, R. L. (2018). *Emotional schema therapy: distinctive features*: Routledge.
- Leahy, R. L. (2019). Introduction: Emotional schemas and emotional schema therapy. *International Journal of Cognitive Therapy*, 12(1), 1-4.
- Leahy, R. L., Tirsch, D., & Napolitano, L. A. (2011). *Emotion regulation in psychotherapy: A practitioner's guide*: Guilford Press. Neuroses. Psychoanalytic Quarterly; 7: 46789.
- MacDonald, K., Berlow, R., & Thomas, M. L. (2013). Attachment, affective temperament, and personality disorders: A study of their relationships in psychiatric outpatients. *Journal of affective disorders*, 151(3), 932-941.
- McHugh, C., & Balaratnasingam, S. (2018). Impulsivity in personality disorders: current views and future directions. *Current Opinion in Psychiatry*, 31(1), 63-68.
- Morey, L. C., Good, E. W., & Hopwood, C. J. (2022). Global personality dysfunction and the relationship of pathological and normal trait domains in the DSM-5 alternative model for personality disorders. *Journal of Personality*, 90(1), 34-46.
- Oldham, J. M. (2015). The alternative DSM-5 model for personality disorders. *World Psychiatry*, 14(2), 234.
- Penders, K. A., Peeters, I. G., Metsemakers, J. F., & Van Alphen, S. P. (2020). Personality disorders in older adults: a review of epidemiology, assessment, and treatment. *Current psychiatry reports*, 22(3), 1-14.
- Perrotta, G. (2020). Borderline personality disorder: Definition, differential diagnosis, clinical contexts, and therapeutic approaches. *Annals of Psychiatry and Treatment*, 4(1), 043-056.
- Sabri, V., Yaghubi, H., & Ghasemkhanloo, A. (2021). The role of emotional schema dimensions in predicting borderline personality features. *Journal of Research in Psychopathology*, 2(5), 8-14.
- Young, J., Klosko, J., Weishaar, M. (2019). *Schematic therapy is a practical guide for clinicians*. Translated by Hassan Hamidpour, Zahra Andouz, Arjmand Publications, 10th edition.
- Wan, L., & Liang, G. (2016). The relationship between dysfunctional cognitive attitudes and personality disorder tendency in patients with somatoform disorders. *Chinese Journal of Behavioral Medicine and Brain Science*, 25(8), 728-731.
- Yakeley, J. (2018). Current understanding of narcissism and narcissistic personality disorder. *BJPsych advances*, 24(5), 305-315.
- Yavuz, K. F., Turkcapar, M., Demirel, B., & Karadere, E. (2011). Adaptation, validity and reliability of the Leahy Emotional Schema Scale Turkish version based on Turkish university students and workers. *J Psychiatry Neurological Sci*, 24(4), 273-282.